

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 475/2019-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti BUDO SPORT spol. s r. o., Južná trieda 48, Košice, IČO 36 314 471, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Mlynská 28, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Cob 103/2017 z 20. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti BUDO SPORT spol. s r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Dňa 3. mája 2019 bola Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) doručená a 6. mája 2019 doplnená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti

BUDO SPORT spol. s r. o., Južná trieda 48, Košice, IČO 36 314 471 (ďalej len „sťažovateľka“ alebo v citáciách „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 103/2017 z 20. decembra 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky je vedená pod sp. zn. Rvp 798/2019 a v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 rozvrhu práce na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodu 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová, predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti KOMUNÁLNEJ poisťovni, a. s., Vienna Insurance Group, Štefánikova 17, Bratislava (ďalej len „žalovaný“), zaplatenia poistného plnenia vo výške 2 010,70 € s príslušenstvom. Pred vyjadrením žalovaného k podanej žalobe vzala sťažovateľka podaním z 5. novembra 2013 žalobu čiastočne späť v sume 974,56 € a domáhala sa zaplatenia poistného plnenia už len v sume 1 036,14 €. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 30 Cb 75/2013 z 15. marca 2017 zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľke sumu 971,24 € spolu s príslušenstvom, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, sťažovateľke priznal právo na náhradu trov konania

v rozsahu 94 % a štátu priznal (bolo vykonané znalecké dokazovanie, pozn.) voči sťažovateľke právo na náhradu trov v rozsahu 6 % a voči žalovanému v rozsahu 94 %.

5. Na základe podaného odvolania krajský súd napadnutým rozsudkom v prvom výroku potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, druhým výrokom zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, tretím výrokom zmenil tento rozsudok vo výroku o náhrade trov štátu tak, že štátu priznáva nárok na náhradu trov konania proti sťažovateľke ako žalobkyni v rozsahu 50 % a proti žalovanému v rozsahu 50 %, a štvrtým výrokom priznal sťažovateľke proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta nesprávny postup krajského súdu, ktorý podľa nej nerešpektuje základné princípy, na ktorých je postavený zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä s poukazom na § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého „... súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci“.

7. V danom prípade si „... sťažovateľ podanou žalobou uplatnil nárok v sume 2 010,70 EUR. Ešte pred vyjadrením žalovaného k žalobe však sťažovateľ zobrať podanú žalobu čiastočne späť v sume 974,56 EUR. Následne už bola predmetom konania (v podstate počas takmer celého sporu) len suma istiny v sume 1 036,14 EUR. Suma 2 010,70 EUR predmetom konania bola len do čiastočného späťvzatia žaloby zo strany sťažovateľa, ktoré bolo urobené úplne na začiatku sporu ešte pred vyjadrením žalovaného k žalobe. Eventuálny čiastočný neúspech sťažovateľa v rozsahu 51,7 %, ako to v odôvodnení rozhodnutia uviedol krajský súd je preto s poukazom na ustanovenie § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku možné konštatovať len vo vzťahu k štádiu konania do čiastočného späťvzatia žaloby. Následne vo vzťahu k ostatnému priebehu konania bol sťažovateľ takmer v celom rozsahu úspešný, nakoľko predmetom konania bola už len suma 1 036,14 EUR, z ktorej bolo sťažovateľovi prisúdená suma 971,24 EUR...“

... Za štádium konania po čiastočnom späťvzati žaloby by mu teda mala byť priznaná náhrada trov konania v rozsahu 94 %, ako rozhodol okresný súd, nakoľko v tomto rozsahu boli náklady na uplatňovanie nárokov sťažovateľa v súdnom konaní uplatňované účelne.“

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka argumentuje, že „v danom prípade došlo k postupu všeobecného súdu, ktorý je v zjavnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Ide o rozhodnutie, ktorým došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu“ a navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Košiciach druhým a tretím výrokom rozsudku sp. zn. 3Cob/103/2017 zo dňa 20.12.2018 porušil základné právo sťažovateľa BUDO SPORT spol. s r. o. na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd.

2. Druhý a tretí výrok rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Cob/103/2017 zo dňa 20.12.2018 sa zrušuje a vec sa vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi BUDO SPORT spol. s r. o. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 415,51 EUR, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. Petra Harakályho, advokáta, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

15. Ústavný súd považuje za nevyhnutné poukázať aj na to, že návrh na rozhodnutie (petit) v sťažnosti nie je určitý. Sťažovateľka v petite nešpecifikovala, ktoré základné právo zaručené v čl. 6 dohovoru má byť napadnutým rozhodnutím všeobecného súdu porušené. Vychádzajúc z celkového obsahu sťažnosti, možno však konštatovať, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na základe toho ústavný súd ustálil predmet tohto konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

18. Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.

Právne posúdenie ústavným súdom

19. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý zmenil rozhodnutie okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania a trov štátu tak, že žiadnej zo strán sporu nepriznal náhradu trov konania a štátu priznal voči sťažovateľke aj žalovanému nárok na náhradu trov konania, a to v rozsahu 50 % voči každému z nich.

20. Ústavný súd uvádza, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania je integrálnou súčasťou súdneho konania a zásadne je výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

21. Uvedené stabilné právne názory ústavného súdu korešpondujú i širšiemu poňatiu jeho „prieskumného“ vzťahu k všeobecným súdom. Ústavný súd totiž nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

22. Z uvedených dôvodov rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka citelne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej povahy, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné právo (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

23. Vo veci sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu o takýto výnimočný prípad nejde. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku krajského súdu týkajúcich sa rozhodnutia o trovách konania a trovách štátu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

24. Krajský súd odôvodnil v relevantnej časti napadnutý rozsudok, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania, uvádzajúc, že *„... k čiastočnému späťvzatiu žaloby došlo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a súd prvej inštancie aj samostatným uznesením podľa § 96 O. s. p. konanie v časti o zaplatenie istiny 974,56 eur s prísl. zastavil s tým, že o náhrade trov konania rozhodne v rozhodnutí o veci samej. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie o čiastočnom späťvzatí žaloby sa pri posudzovaní náhrady trov konania v súvislosti so späťvzatím žaloby*

vychádzalo pri náhrade trov konania zo zásady procesného zavinenia a to z ustanovenia § 146 ods. 2 O .s. p...

... Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP je z obsahového hľadiska v podstate zhodné so skorším ustanovením § 146 ods. 2 O. s. p. Je potrebné prisvedčiť odvolateľovi (žalovanému pozn.), že k čiastočnému späťvzatiu žaloby a k zastaveniu konania vo výške 974,56 eur s prísl. došlo bez toho, aby žalovaný akýmkoľvek spôsobom zaviniel zastavenie konania, v tejto časti teda žalobca procesne zaviniel zastavenie konania, a preto platí, že kto zaviniel čiastočné zastavenie konania mal ohľadom tejto časti žaloby neúspech a úspech z hľadiska posudzovania náhrady trov konania sa pričíta opačnej strane sporu. V danom prípade žiadna zo strán nemala plný úspech vo veci, pričom ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci t. j. každá strana (žalobca aj žalovaný) je z časti úspešná a z časti neúspešná. Vzhľadom na predmet konania a jeho výsledok možno vyvodiť, že tak žalobca ako aj žalovaný bol čiastočne úspešný a čiastočne neúspešný (žalobca bol úspešný v rozsahu 48,3 % a žalovaný bol úspešný v rozsahu 51,7 %), pričom ich vzájomný úspech a neúspech je približne rovnaký, a preto odvolací súd zastáva názor, že v danom prípade je možné pri rozhodovaní o trovách konania aplikovať ustanovenie § 255 ods. 2 CSP a vysloviť, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.“.

25. Vo vzťahu k náhrade trov štátu vzniknutých nariadeným znaleckým dokazovaním krajský súd uviedol, že „... ustanovenie § 148 ods. 1 O. s. p. nemá ekvivalent v novom procesnom predpise účinnom v čase rozhodovania súdu prvej inštancie t. j. v Civilnom sporovom poriadku ... Odvolací súd preto v súlade s čl. 4 ods. 1, 2 CSP a s prihliadnutím na princíp všeobecnej spravodlivosti dospel k tomu, že od štátu nemožno spravodlivo požadovať, aby znášal náklady tohto sporového konania za situácie, že na základe návrhu žalovaného, ku ktorému pristúpil aj žalobca, bol vykonaný predmetný dôkaz a že na základe výsledku sporu bol žalobca ako aj žalovaný čiastočne úspešný a čiastočne neúspešný. Odvolací súd zastáva názor, že na daný prípad je potrebné vo vzťahu k štátu analogicky aplikovať ustanovenie § 259 CSP, v zmysle ktorého ak pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s výdavkami inej osoby, má táto osoba tie isté práva povinnosti pri ich uplatnení ako svedok a tiež aj ust. § 258 CSP, podľa ktorého nárok na náhradu

výdavkov má aj iná osoba, ktorej pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s jej výdavkami.“.

26. S prihliadnutím na citovanú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd pri rozhodovaní o trovách konania a trovách štátu (body 39 až 43 napadnutého rozsudku) ústavne udržateľným spôsobom interpretoval príslušné zákonné ustanovenia (§ 255 ods. 2, § 256 ods. 1 CSP vo vzťahu k náhrade trov konania a § 258 a § 259 CSP vo vzťahu k náhrade trov štátu), do interpretácie ktorých ústavný súd nie je oprávnený vstupovať a nahrádzať prijaté právne závery krajského súdu, ktoré sú v predmetnom prípade racionálne, logické a nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle. Sťažovateľkou namietané pochybenie všeobecného súdu nedosahuje podľa názoru ústavného súdu takú intenzitu, že by na jeho základe bolo možné spochybniť ústavnú regulárnosť napadnutého súdneho konania.

27. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutými výrokmami v rozsudku krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite (bod 8) nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu